

DEF Bulletin

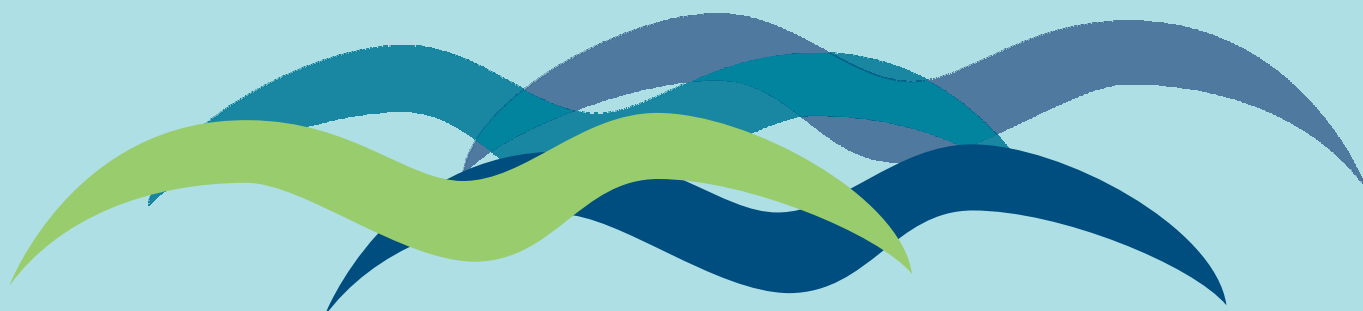
Magazín Dunajského environmentálneho fóra

1-2/2008

DEF - Dunajské Environmentálne Fórum
Ochrana dunajské nivy
Výzkumný kemp pro mladé

IMPRESSUM

DEF Bulletin je oficiální publikací Dunajského environmentálního fóra.

DEF Bulletin napomáhá posláním Dunajského environmentálního fóra – chránit řeku Dunaj se všemi jeho přítoky a jejich biodiverzitu pomocí spolupráce nevládního a vládního sektoru a místních obyvatel při prosazování udržitelného využívání přírodních ekosystémů.

DEF Bulletin je distribuován všem zájmovým skupinám. V elektronické podobě a v angličtině je dostupná na webové prezentaci DEF - www.def.org.hu. Českou verzi si můžete stáhnout z internetových stránek Unie pro řeku Moravu www.uprm.cz

Více o možnostech zasílání získáte na:

DEF Secretariat, Déri sétány 13. III.4.
H-6500 Baja, Hungary / Maďarsko
Tel.: +36 525 163, Fax: +36 525 163
E-mail: def@baja.hu

Editor anglické a slovinské verze: Milan Vogrin

Editor české verze: Lukáš KREJČÍ

Překlady z angličtiny: Jana KREJČOVÁ

Design: NTD, d.o.o., Slovinsko

Názory vyjádřené autory článků nemusí nutně odrážet názory DEF a editora.

Vydání tohoto čísla DEF Bulletinu podpořila Evropská unie.

Fotografie na obálce: Povodeň. Foto Milan Vogrin

Obsah:

BED na území Gajnské chráněné pastviny - boj proti předsudku, že ochrana přírody ohrožuje rozvoj venkova Iris Beneš	4
Obnova mokřadů v Záhorské nížině Monika Budzáková	4
Projekty podél dolního toku Dunaje Arinda Cadariu & Florin Vasiliu & Mirela Nedelescu	5
Dunajské environmentální fórum (DEF) – široká platforma organizací působících v ochraně životního prostředí v povodí Dunaje a síť místně činných skupin ovlivňujících politiku a rozvoj v povodích přítoků Dunaje Milena Dimitrova	6
Vodní tok – národní a kulturně-poznávací cesty pro udržitelný turizmus Kameliya Dzhanabetska	7
Pohraniční řeky – mohou být v konečném důsledku nahlíženy jako přírodní celky? Petra Đurić	8
Řeka Svitava v Letovicích Lukáš Krejčí	9
Ochrana lužních lesů v povodí Dunaje na Slovensku Tomaš Kušík	10
Nový projekt financovaný z IEEF: Perspektivní opatření určená zaměstnancům firem k využití veřejné přepravy Lucia Ilieva	11
Účast ECCG v aktivitách DEFu – souhrnný přehled 1998 - 2008 Petruta Moisi	12
Den Sávy 2008 ve Slovinsku Sava Osole	13
Výzkumný tábor mládeže "Dragoman 2008" Andrey Ralev	13
Oslavy Dne Prutu a Dunaje v Butesti Dinu Rusu	14
Zlepšování mezistátní spolupráce v integrovaném hospodářství vodních zdrojů v euroregionu Dolního Dunaje Igor Studennikov & Oleg Dyakov	15

BED na území Gajnské chráněné pastviny - boj proti předsudku, že ochrana přírody ohrožuje rozvoj venkova

V roce 2007 se na území Gajnské chráněné pastviny nedaleko Slavonského Brodu nacházelo 150 kusů krav, přitom ale před pouhými deseti lety jich tam žilo na šest stovek. Nedostatečné spásání tohoto území ohrozilo biologickou diverzitu, umožnilo rozšíření autochtonních druhů rostlin a zarůstání pastviny dřevinami. Právě tradiční volná pastva v Chorvatsku se ocitla v nebezpečí zániku, následujíc tak celoevropský trend. Směrnice EU o stanovištích prosazuje ochranu biodiverzity včetně ochrany zaplavovaných pastvin, které jsou jedním z nejohroženějších typů krajiny.

V letech 2007/2008 Brodsko ekološko društvo (BED) se svými partnery a asociacemi začlenilo projekt EU, pod hlavičku programu CARDS 2004, pod názvem „Ochrana, zachování a obnova biologické diverzity a rozvoj ekologického povědomí prostřednictvím chovu chorvatských původních druhů a stimulační ekologické produkce“. Chovem stád slavonského sirmipodolského (Slavonian Sirmium Podolian Cow) skotu na území chráněné pastviny chce BED ukázat, že přírodní dědictví může být zachováno, aniž by byly ohroženy ekonomické zájmy místní komunity a bojuje tak za s předsudkem, že ochrana přírody musí být draze vykoupenu cenou a břemenem na úkor rozvoje venkova. Doufáme, že tato činnost do budoucna zajistí dostatečný zisk pro další financování gajnských strážců přírody a pro institucionální rozvoj managementu této oblasti.

S podporou obce a veřejnosti (včetně Nadace pro ekologickou spolupráci zajišťující pomoc a podporu v produkci ekologických potravin) tento projekt zajišťuje zázemí pro další trvale udržitelné aktivity v sousedních obcích. Dalším výsledkem projektu je zmapování a vytvoření značených tras pro cyklisty a pro jízdu na koních na území chráněné krajinné oblasti Brod Posavina County, dále propagační a výchovná činnost pro veřejnost zaměřená na posílení ekologického povědomí. Tato osvětová činnost zahrnuje přednášky ve školách, organizované návštěvy chráněného území, vytvoření webových stránek www.bed.hr a propagačních materiálů.

Iris Beneš
Brodsko ekološko društvo - BED
Iris.benes@sb.t-com.hr

Obnova mokřadů v Záhorské nížině

Záhorská nížina je nejrozsáhlejší oblastí eolických písků na Slovensku. Toto území je situováno na jihozápadě Slovenska a vyznačuje se výjimečnou rozmanitostí svých stanovišť. Kyselý písek zajišťují vhodný substrát pro existenci stanovišť s písečnými přesypy, zatímco v depresích mezi přesypy najdeme mokřadní stanoviště. Řeka Rudava, která protéká napříč územím, patří mezi jeden z nejlépe zachovalých přítoků řeky Moravy.

Rozsáhlá intenzifikace zemědělství v minulém století, zejména v jeho druhé polovině, neopustila ani toto území stranou. Téměř všechna důležitá mokřadní stanoviště byla odvodněna. Následkem odvodnění došlo k úbytku charakteristických mokřadních druhů a jejich biotopů. Zničení mokřadů vedlo také k růstu počtu lesních požárů. Zejména porosty borovic rostoucích na písčité půdě jsou k požárům náchylné. Odvodněním území bylo potlačeno mnoho funkcí mokřadů, jakými jsou retence vodních a sněhových srážek, které zajišťují ochranu před záplavami. V současnosti usilujeme o obnovu těchto druhově bohatých stanovišť. Naštěstí mají mokřady dynamický charakter a mnoho z jejich původních funkcí může být obnoveno v relativně krátkém čase, pokud je jejich vodní režim navrácen ke svým původním podmínkám.

Řeka Rudava

V roce 2005 Státní ochrana přírody Slovenské republiky, Regionální asociace pro ochranu přírody, BROZ (Udržitelný rozvoj) a Slovenský vodohospodářský podnik společně započali činnost vedoucí ke zlepšení přirozených podmínek na daném území. Tato činnost byla začleněna do rámce projektu pojmenovaného „Obnova mokřadů Záhorské nížiny“, podporovaného EU programem LIFE-Nature. Hlavním cílem projektu je přispět k vytvoření sítě Natury 2000 v oblasti Záhohí.

Rybí přechod

Do projektu bylo zahrnuto osm stanovišť celospolečenské důležitosti. Tyto mokřadní stanoviště jsou domovem pro mnoho vzácných druhů rostlin, včetně kriticky ohroženého druhu drobné orchideje hlízovce Loeselova (*Liparis loeselii*) a mnoha glaciálních reliktních, např. suchopýrku alpského (*Trichophorum alpinum*), rdesna hadího kořene (*Polygonum bistorta*), dáblika bahenního (*Calla palustris*) a rosnatky okrouhlosté (*Drosera rotundifolia*). Typickým druhem lužních lesů je ostřice prodloužená (*Carex elongata*), ale najdeme zde i vzácné druhy jako např. kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*), vachtu trojlistou (*Me-*

nyanthes trifoliata) a žebratku bahenní (*Hottonia palustris*). Lužní lesy zajišťují vodu a úkryt pro savce, např. pro bobra evropského (*Castor fiber*). Mokřady jsou také obydleny různými druhy ptáků, 39 druhů ryb a 18 druhů obojživelníků a plazů. Území je také stanovištěm výskytu ohrožených druhů vážek, např. vážky jasnoskrvné (*Leucorrhinia pectoralis*), klínatky rohaté (*Ophiogomphus cecilia*), páskovce velkého (*Cordulegaster heros*) a páchníku samotářského (*Osmoderma eremita*).

Vážka jasnoskrvná (*Leucorrhinia pectoralis*)

V průběhu projektu bylo zrealizováno mnoho dílčích revitalizací. Tyto obnovy byly zaměřeny na vodní režim mokřadů a zlepšení stanovištních podmínek pro většinu ohrožených druhů rostlin a živočichů. Dalším krokem je výstavba rybního přechodu na řece Rudavě, který obnoví důležitou migrační trasu pro ryby. Tento přechod by měl být dokončen do konce letošního roku. Jedním z doprovodných záměrů projektu je zvýšení veřejného povědomí o přírodních hodnotách těchto území. Tohoto záměru je dosažováno prostřednictvím publikování článků v médiích, organizováním exkurzí a pořádáním přednášek. Ačkoliv si mnoho lidí myslí, že nížinné mokřady jsou jen místem plným komárů, ve skutečnosti jsou to oblasti s jedinečnými stanovišti pro mnohé významné druhy živočichů a rostlin. Díky tomu Záhorská nížina dalekosáhle přispívá k rozmanitosti přírody celého regionu.

Monika Budzáková

Regional Association for Nature Conservation and Sustainable Development (BROZ), Slovensko
E-mail: wetrest@broz.sk
Fotografie převzaty z archivu BROZ

Projekty podél dolního toku Dunaje

V letech 2004-2008 vytvořila Asociace odborníků na životní prostředí sérii projektů určených pro oblast povodí Dunaje, z nichž dva se týkaly zpřístupnění informací a účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech mezistátních záležitostí v oblasti životního prostředí.

Projekt byl nazván „**Vybudování efektivní účasti veřejnosti v posuzování vlivu na životní prostředí v pohraničí (EIA)**“ a podporuje spolupráci mezi Asociací odborníků na ŽP (EEA) Rumunska a Nadací pro ekologickou modernizaci Bulharska (IEM). Projekt byl financován Kanadskou mezinárodní rozvojovou agenturou (CIDA) prostřednictvím Vládního podpůrného programu pro Rumunsko a Bulharsko. Projekt trval dvanáct měsíců a skončil v roce 2006.

Účelem bylo zlepšit ochranu přírody podél Dunaje prostřednictvím spolupráce mezi rumunskými a bulharskými místními úřady, obcemi a veřejností. Projekt byl určen různým veřejně prospěšným uskupením, včetně nevládních neziskových organizací, orgánům státní správy a samosprávy, místním organizacím a představitelům masmédií. V průběhu projektu byl vytvořen tištěný průvodce a webové stránky obsahující praktické metody a nástroje pro přijetí Espoo Konvence o posuzování vlivu na ŽP v příhraničních regionech. Byla organizována praktická školení

s cílem prohloubit vědomosti s ohledem na praktické využití Espoo konvence nevládními organizacemi a místní veřejnou správou v pohraničních regionech podél Dunaje mezi Rumunskem a Bulharskem. Byla vytvořena neformální síť nevládních organizací a místních úřadů, s cílem umožnit výměnu informací a vědomostí, a také k zajištění koordinace v úsilí řešit otázky ochrany ŽP v rumunsko-bulharském pohraničí.

Projekt zvýšil povědomí a znalosti, prakticky podpořil účast veřejnosti v procesu EIA, v kontextu pohraniční spolupráce mezi rumunskými a bulharskými představiteli cílových skupin a představil jim vhodné způsoby praxe.

Další projekt byl nazván „**Mezistátní dialog a spolupráce na Dolním Dunaji**“, a byl realizován v letech 2006-2007. Zmíněný projekt byl financován Ministerstvem životního prostředí Holandska (VROM) a vznikl díky partnerství s Milieucontact oost-Europa a Institutem pro ekologickou modernizaci Bulharska.

Projekt se zaměřoval na účast veřejnosti v otázkách životního prostředí, které se přímo se vztahují ke kvalitě ovzduší a vlivů přesahujících státní hranice a zjišťoval, jak veřejnost reaguje na podmínky ŽP prostřednictvím místních samospráv. Cílem projektu bylo podpořit mezistátní výměnu mezi nevládními organizacemi zabývajícími se otázkami ŽP, aktivisty a novináři a prostřednictvím těchto cílových skupin působit na širokou veřejnost Bulharska a Rumunska s cílem posílit spolupráci a partnerství v monitorování kvality ovzduší v povodí Dunaje a přispět k místnímu trvale udržitelnému rozvoji.

V průběhu realizace projektu bylo provedeno zhodnocení existujícího systému mezistátního monitoringu kvality ovzduší a jeho soulad s principy ekonomickými, institucionálními, sociálními a principy životního prostředí vyplývající z Agendy 21. Také byla hodnocena platná národní legislativa a multilaterální mezinárodní dohody.

K podpoře mezistátního dialogu a spolupráce byly zorganizovány dva pracovní semináře, jeden v Rumunsku (v Bukurešti) a další v Bulharsku (ve Svihstově). Účastníci konferencí prodiskutovali záležitosti obecně se týkající otázek životního prostředí v pohraničí. Bezprostřední prospěch z realizace projektu získaly nevládní neziskové organizace, oblastní a místní orgány ochrany přírody, místní orgány správy, místní zdravotní úřady, místní obyvatelstvo a masmédiá.

Mezi výstupy projektu patří posílení spolupráce a partnerství v regionu dolního toku Dunaje; posílení institucionální kapacity a zabezpečení podpory v právě probíhajících rozhodovacích procesech; posílení účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech, a to zejména z řad významných místních obyvatel, odborníků, sociálních skupin, mládeže, žen, nevládních organizací pracujících na poli ochrany ŽP; zlepšení stávajícího vzájemného systému monitorování ovzduší; lepší dostupnost k informacím o ŽP; posílení účasti veřejnosti v činnostech spojených s mezistátní legislativou ŽP a lepší informovanost týkající se kvality ovzduší v pohraniční oblasti mezi Rumunskem a Bulharskem.

Arinda Cadariu, Florin Vasiliu, Mirela Nedelescu
Environmental Experts Association (Romania)
<http://eea.ngo.ro>

Dunajské environmentální fórum (DEF) – široká platforma organizací působících v ochraně životního prostředí v povodí Dunaje a síť místně činných skupin ovlivňujících politiku a rozvoj v povodích přítoků Dunaje

Dunajské environmentální fórum oslavilo v roce 2008 desáté výročí svého vzniku. Vznik sítě DEF byl iniciován téměř padesáti nevládními organizacemi z třinácti zemí ležících v povodí Dunaje, přičemž většina z nich se nachází na středním a dolním toku Dunaje (oblasti Střední a Východní Evropy). Pouze tři organizace z členských států EU (Rakousko, Německo) bylo účastno od počátku existence DEFu. Posláním DEFu je ochrana Dunaje a jeho přítoků, včetně jejich biodiverzity a přírodního bohatství a dále podpora spolupráce mezi různými investory, ve smyslu trvale udržitelného využití přirozených ekosystémů. Jednotně, v souladu s posláním DEFu, vyvíjejí členské skupiny činnosti na národní úrovni, a to s důrazem na aktivní účast veřejnosti v ochraně a správě povodí, organizují setkávání lidí u příležitosti oslav přírodních hodnot říčních ekosystémů v povodí Dunaje a podílejí se na získávání a osvojování dovedností pro týmovou spolupráci v otázkách spojených s vodním hospodářstvím, a to jak v nevládních organizacích, tak mezi mladými lidmi. DEF podporuje přijetí vodohospodářské legislativy EU na národní úrovni a rovněž hledá způsoby, jak ovlivnit vodohospodářskou politiku na úrovni povodí a hledá prostředky ochrany povodí a jeho životního prostředí v oblasti Dunaje. Členské organizace přijaly praxe obnovy, řízení a činnosti, které jsou prospěšné mokřadům a vodním ekosystémům a rovněž podporují jednotné vodohospodářské řízení. Nástroje pro docelení výše zmiňovaných cílů byly velmi specifické a převážně národně orientované, a to včetně vydání publikací v jedenácti různých jazycích, organizování mezinárodních, národních a místních akcí, pracovních seminářů, přednášek, konferencí, poradních skupin, vědeckých výzkumů a praktických projektů obnovy. Veškeré činnosti a jejich rozvoj v rámci DEFu během minulého desetiletí byl ovlivněn a spojen s aktuálně probíhajícími programy a projekty ICPDR a UNDP-GEF, a také rozšířen díky EU přijetím její legislativy v oblasti povodí Dunaje.

Od svého založení se DEF neustále rozrůstal a v největším rozmachu zahrnoval téměř 180 organizací. Ačkoliv na Slovensku vznikla organizace v rámci platformy DEFu v roce 1999, právně její struktura stojí na Memorandu o založení pod maďarskou legislativou. V současnosti DEF zahrnuje 85 nevládních organizací z Rakouska, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Chorvatska, České republiky, Německa, Maďarska, Moldávie, Černé Hory, Rumunska, Srbska, Slovenska, Slovinska a Ukrajiny. Sídlem DEFu je město Baja v Maďarsku, v prostorách poskytnutých organizací BITE – Spolek mladých ochránců přírody v Baji. Ve čtrnácti zemích se nacházejí národní ústředí DEFu, osm z těchto zemí jsou členy EU. Tato ústředí jsou otevřena pro všechny nové členy ze všech zemí v povodí Dunaje, které vyvíjí činnost v oblasti ochrany přírody, ve vztahu k ochraně vod, a s tím souvisejících záležitostech.

Díky národním organizacím a sekretariátu DEF bylo úspěšně řešeno mnoho výzev. V průběhu Dunajských regionálních projektů UNDP-GEF bylo vybudováno zázemí a podmínky umožňující podporu spolupráce mezi vládními a nevládními organizacemi v regionech povodí Dunaje, byla podpořena výměna informací a propagace veřejné účasti v rozhodovacích procesech týkajících se ochrany vod v povodí a příbuzných témat. Členové DEFu využili dovedností a zkušeností, které získali a zdokonalili během mnohaleté praxe spočívající ve veřejné účasti směřující k podpoře rozvoje účinné strategie účasti veřejnosti v povodí Dunaje, a to především s důrazem na přijetí WFD. DEF se stal dobře známou organizací, jak na úrovni národní, tak i mezinárodní a pokračuje v budování silné pozice v regionálních rozvojových projektech a procesech.

Klíčovým projektem je pro DEF vytvoření široké platformy nevládních organizací působících v povodí Dunaje, které budou mít společný náhled a cíle v otázkách ochrany přírody a životního prostředí řeky Dunaje. Jádrem úsilí DEFu je posílení výměny informací a spolupráce mezi národními a mezinárodními institucemi, nevládními skupinami a veřejným sektorem, s cílem dosažení udržitelného rozvoje v povodí Dunaje.

Pro následující tři roky si DEF zvolilo prioritní oblasti zájmu – zvýšení informovanosti a environmentální výchova, politika udržitelné péče o vodní ekosystémy a využitelné praktiky pro obnovu a péči o mokřady. Do naplánovaných činností bude včleněn i rozsáhlý seznam nástrojů použitelných v dané problematice. Zahrnuje aktivní šíření informací týkajících se stavu životního prostředí v povodí Dunaje mezi širokou veřejnost a neziskové organizace, podporu mechanismů pro účast a podporu příležitostí k ovlivňování rozhodovacích procesů týkajících se vodního hospodářství, výměnu informací a spolupráci mezi členy DEFu a budování zázemí pro tyto aktivity.

Na úrovni politiky se bude DEF zaměřovat na sledování a ovlivňování rozvojových projektů, které by mohly ohrozit regiony v povodí Dunaje a navrhnout alternativní řešení k takovým projektům. Jeden z takových konkrétních projektů je zaměřen na vnitrozemskou plavbu, další stavební projekty na významné hydromorfologické změny říčního ekosystému a dále iniciativy zaměřené na snížení rizik povodní. DEF hledá způsoby, jak zapojit nevládní organizace k účasti a ke vstupu do těchto již existujících fór tak, aby mohly ovlivňovat legislativu a politická rozhodnutí v těchto záležitostech, s cílem ochrany přírodních zdrojů a přijetí udržitelných praktik řízení v povodí Dunaje. Výměna odborných posudků mezi výzkumnými a vědeckými institucemi a univerzitami v dané oblasti zájmu bude rovněž podporována prostřednictvím ústředních národních sekretariátů DEFu, a to především s cílem rozvoje dalších iniciativ a projektů na úrovni povodí přítoků Dunaje a jejich územích.

Rovněž obnova, plány péče o mokřady a zachování vodních ekosystémů jsou další z priorit sítě DEF. Znalosti, zkušenosti a zázemí nevládních organizací mohou mít dalekosáhlý vliv na způsob obnovy mokřadů menšího rozsahu v povodí Dunaje. Tyto činnosti jsou zaměřeny na určení prioritních lokalit a na začlenění a použití konkrétních opatření v péči o tyto lokality. Tato opatření by měla vést k zachování plošně malých ohrožených mokřadních stanovišť, jejichž zachování umožní existenci široké škále druhů živočichů a rostlin.

Všichni zájemci z řad členských skupin DEF se mohou dozvědět více, použít vhodné nástroje a metody prostřednictvím Dunajských regionálních projektů UNDP-GEF. Zprávy o činnosti DEF najdete na webových stránkách <http://www.def.org.hu>.

Pracovní program DEFu je otevřen pro další rozvoj a jsou vítány návrhy pro další aktivity. Stejně tak jsou představitelé sekretariátu DEF a národních ústředních připraveni asistovat při použití metod a postupů v realizaci projektů v povodích přítoků Dunaje. Ústředí DEFu a tým pro vodohospodářskou politiku zvou zástupce členských skupin k podpoře prezentace na různých fórech a v odborných skupinách tak, aby se rozšířila spolupráce DEFu s relevantními investory v oblasti povodí Dunaje.

Zástupci DEF v maďarském Miskolci v roce 2007
foto: Milan Vogrin

Hlavním tématem DEFu pro rok 2009 bude jednání o Plánu péče povodí Dunaje. Proces tvorby bude uskutečněn podle Rámcové vodní směrnice EU, a bude probíhat jak na úrovni národní, tak mezinárodní. Národní jednání budou probíhat v lednu až červnu 2009. Návrh plánu pro celé povodí bude otevřen k diskusi po dobu šesti týdnů, a to od poloviny května do konce

června 2009. Celý proces bude ukončen fórem investorů. Členové, odborníci a specialisté z organizací v rámci DEFu jsou zváni k aktivní účasti při jednáních a k podpoře začlenění případných zajímavých investorů z dalších ekonomických sektorů. Sekretariát DEFu spolu s pracovní skupinou pro účast veřejnou bude i nadále pokračovat v zajišťování nezbytných informací a materiálů pro své členy tak, aby je podpořila v účasti na procesu tvorby plánu péče povodí Dunaje.

Milena Dimitrova
DEF koordinátor pro veřejnou účast
e-mail: milena@ceie.org

Vodní tok – národní a kulturně-poznávací cesty pro udržitelný turismus

“Zelené koridory v Euroregionu dolního toku Dunaje – od koncepce k praxi” - je sloganem zainteresovaných investorů vyvíjejících činnost v regionu povodí Yantry v Bulharsku. Díky aktivní účasti GeoEcoKlubu “Academia” z Veliko Tarnova (je členem organizace DEF) v přípravném procesu pro udržitelné využití strukturálních fondů EU mohla být vytvořena nová iniciativa. Iniciativa navrhovala zahájit a rozvíjet dlouhodobou spolupráci s nevládními organizacemi v regionu, včetně národního hnutí “Ekoglasnost” (pobočka ve Veliko Tarnovo) a katedry Tržního hospodářství a turistiky Ekonomické fakulty Univerzity Cyrila a Metoděje ve Veliko Tarnovo. Mezi další partnery patří Regionální Inspektorát životního prostředí ve Veliko Tarnovo a Rousse, orgán státní správy pro rybářství a vodní hospodářství (pobočka ve Veliko Tarnovo), okresní úřady ve Veliko Tarnovo, Gabrovo a Rousse, obecní úřady v povodí řeky Yantry, podnikatelé činní v oblasti turistiky – “Polikomers SG”, “Turist”, “Gaberof” a turistická kancelář města Veliko Tarnovo.

Cílem iniciátorů akce bylo, aby spolupráce zainteresovaných organizací a institucí vedla k dalšímu rozvoji daného projektu. Svě úsilí soustřeďovali na neziskové organizace, místní veřejnost, státní správu a samosprávu, ekologické a vzdělávací instituce, podnikatele a média. Snaha vyústila ve zlepšení vztahů na místní a regionální úrovni, ve zlepšení národní a mezinárodní podpory a zajištění důležité vzájemné součinnosti. Tato regionální koncepce rozvoje byla založena na principech ekoturizmu a byla výsledkem začlenění “Zelené Agendy” (Methodology in the North Central Planning region of Bulgaria). Tyto aktivity pokračují v rámci následujících projektů:

- “Účast veřejnosti na udržitelném regionálním rozvoji Bulharska a Rumunska – zemí kandidujících na vstup do EU” (2006 - 2008), projekt byl realizován v rámci nizozemského vládního programu Matra a uskutečněn díky Milieukontakt Oost Europa;
- “Metodologie Zelené Agendy – od politiky k praxi” (2007), zrealizováno Ekonomickou fakultou Univerzity ve Veliko Tarnovo s podporou fondu pro vědecký výzkum Ministerstva školství a věd Bulharska.

Metodika “Zelené Agendy” je založena na principech veřejné zainteresovanosti, demokracie, průhlednosti a koordinovaného použití společných strategických a plánovacích dokumentů. To vše prostřednictvím aktivní účasti zainteresovaných stran a díky zvyšování veřejného povědomí s přihlédnutím k místním potřebám a problémům zájmových investorů. Díky účinné aplikaci Metodiky byly definovány společné priority a přijata řešení vedoucí k maximálnímu prospěchu místních a regionálních organizací a jednotlivců, a to jak v oblasti ochrany přírody, tak v oblasti ekonomické a společenské.

Souhrnným cílem je přispět k propagaci spolupráce veřejnosti, podnikatelského sektoru a institucí v oblastech turizmu, ekonomiky a společenského rozvoje na obou stranách hranice euroregionu Dolního Dunaje. Účelem daného projektu je zlepšení ekonomického a společenského rozvoje regionu.

Spolu s uvedeným záměrem jsou dalšími cíli projektu ustanovení trvalé základny pro rozvoj a účast v následných programech a k realizaci rozsáhlejších regionálních projektů pro “Zelený koridor v povodí Dolního Dunaje”, který po podpisu Deklarace o spolupráci mezi ministry životního prostředí dotčených států v regionu (v Bukurešti, Rumunsko, 2000), je skuteč-

ným podkladem pro rozvoj mezinárodní ekologické spolupráce a sítě pro společné odborné iniciativy pro udržitelný ekonomický rozvoj.

Plánované aktivity jsou zaměřeny na posílení ekonomického rozvoje a společenské soudržnosti na území bulharsko-rumunské hranice prostřednictvím zespolečnění dědictví, udržitelného využití přírodních zdrojů a kulturně kognitivní výměny v oblasti ekologického a vzdělávacího turizmu. Po období osmnácti měsíců, díky partnerství s Ekonomickou fakultou Univerzity svatého Cyrila a Metoděje ve Veliko Turnovo a s environmentální asociací “Nová Aliance” (Giurgiu), je naším záměrem založit trvalou síť, která spojí odborníky a rozšíří rozvoj spolupráce mezi akademickým společenstvím a mezi subjekty a asociacemi působícími ve vzdělávání, turistice a ochraně životního prostředí. Aktivity zajistí lepší propojení mezi lidmi, společenstvími a ekonomikami. Společné vytvoření regionálních turistických produktů s logem “Vodní tok”, různorodost poskytovaných služeb jako alternativní příjem a zdroj zaměstnání, oslovení mladých lidí prostřednictvím nových způsobů turistických aktivit, integrované obchodování a propagace národních dědictví, zlepšení mezistátní výměny a zajištění lepší informovanosti doplněné zdokonalením administrativní kapacity a zvýšení občanské iniciativy, to vše zlepší úroveň regionální konkurenceschopnosti a napomůže regionálnímu rozvoji ve smyslu atraktivní turistické destinace. Důležitým motivem pro završení těchto aktivit bude pokračující úsilí směřující k rozvoji nových hospodářských projektů pro překonání regionálních rozdílů v příjmech a míře nezaměstnanosti a v neposlední řadě povede ke zlepšení kvality života místních obyvatel a komunit.

Cíle projektu jsou zaměřeny na současné potřeby a problémy v regionu dolního Dunaje, a to v oblasti Veliko Tarnovo (Bulharsko) a Giurgiu (Rumunsko):

- Využití stávající kapacity pro založení skutečného základu mezistátní spolupráce v oblasti turizmu.
- Překonání bariér ve společensko-ekonomické spolupráci týkající se udržitelného regionálního rozvoje.
- Odstranění nerovnováhy mezi dostupnými zdroji turizmu a nárůst rozvoje turizmu v cílovém regionu.

- Předání zkušeností a informací týkajících se společného přírodního a kulturně-historického dědictví a dále zpestření v oblasti souvisejících vzdělávacích a turistických produktů.
- Nutnost podpory úsilí jednotlivých podnikatelů, malých a středně velkých podniků, státních institucí a turistických organizací v oblasti společného rozvoje a obchodování.
- Potlačit nedostatečnost a nízkou kvalitu reklamní propagace turistických destinací v dotčeném regionu.

Uvedená činnost překoná výše jmenované problémy a jejich negativní vliv na společnost a obce, ekonomiku a životní prostředí. Hlavními nástroji pro realizaci jsou uchování, udržitelné využití a ochrana klenotů místní tisícileté historie, kultury, tradice a přírody. Atraktivní objekty podél toku budou propojeny společnou turistickou sítí nazvanou „Zelené koridory“ a budou tvořit základ pro přijetí kladné regionální identity.

Na konci roku 2007 tato navržená řešení v projektu „Vodní tok – národní a kulturně-poznávací cesty pro udržitelný turismus“ obdržela technickou podporu od bulharského Ministerstva pro místní rozvoj a veřejné práce. Toto ministerstvo je oficiálním bulharským představitelem pro rozvoj mezistátní spolupráce s Rumunskem v regionu dolního Dunaje. Finanční podpora probíhá v rámci „Programu pro mezistátní spolupráci Bulharsko-Rumunsko – 2007 - 2013“. Hlavní balíček aktivit bude realizován v průběhu roku 2009.

Očekávané mezistátní dopady programu jsou následující:

- Oživení mezistátních kontaktů, partnerství a činnosti mládeže.
- Společná pomoc stávajícím a novým ekonomickým aktivitám souvisejícím s ekologickým a kulturně-poznávacím turizmem.
- Ekonomický růst prostřednictvím stimulace turistického podnikání a jeho rozvoje s dalšími pohraničními komunitami, organizacemi a institucemi, rozšíření kontaktů, výměna informací a zkušeností, to vše bude zaručovat udržitelnost v dvoustranné spolupráci a ve vytvoření systémové sítě odborníků.
- Nárůst příležitostí pro rozvoj společně integrované turistické přitažlivosti dotčené oblasti

- Zajištění marketingového základu pro rozvoj dalších zelených koridorů v mezistátním měřítku Euro regionu.
- Zajistit širokou informovanost pro potenciální turisty v pohraničním regionu, které zaplní informační vakuum organizací v turistickém průmyslu (malí a střední podnikatelé, nevládní neziskové organizace, cestovní kanceláře) a podpořit je ve výměně informací a ve vzájemné spolupráci.

Zájemoví investoři z regionů Veliko Tarnovo a Rouse v Bulharsku a Giurgiu v Rumunsku mohou kontaktovat paní Kamelii Dzhanabetskou z Ekonomické fakulty Univerzity ve Veliko Tarnovo, e-mail: k_djanabetska@yahoo.com.

Kameliya Dzhanabetska
Univerzita sv. Cyrila a Metoděje ve Veliko Tarnovo, Bulharsko

Pohraniční řeky – mohou být v konečném důsledku nahlíženy jako přírodní celky?

Pojem „hranice“ vnáší do mysli oddělení a ohraničení, bod či linii, kterou jedinec může překročit pouze s obtížemi. V průběhu historie lidstva překonáváme různé skutečné i imaginární hranice s cílem získání nových zážitků a vědomostí, ale také se zámyslem vymezit hraniční linie na mapách za účelem vytvoření administrativního prostoru pro práci a pravidla, ve kterém zvolení vůdci a vládní úředníci vládou a řídí, doufejme, že se svými nejlepšími vědomostmi a praktikami, které v daném okamžiku mají k dispozici. Na tomto lidském hřišti pokračuje život a vývoj jeho forem a klesá jeho rozmanitost, tak jak jsou postupně přirozená stanoviště ztracena nebo ničena k nepoznání, tváří v tvář všudypřítomně se šířícím obzorům civilizace.

Řeka Vrljika

Mezi nejhroženější stanoviště patří řeky; potřebné jako zdroj pitné vody, elektřiny, zavlažování a rekreace, využívané jako příjemci odpadních vod a obávané v dobách povodní, jsou neustále měněny a utvářeny tak, aby vyhovovaly lidským potřebám. Když jsou uspokojeny všechny tyto potřeby, odebráno nezbytné množství vody (a částečně navraceno zpět, obohaceno o průmyslový a komunální odpad, pesticidy, minerální soli a další polutanty), tak je taková řeka upravena do podoby umělého kanálu a je na ní vybudována přehrada; pak je nám ponechána možnost přemýšlet o mnoha otázkách. Co zbylo z přírodní řeky, jejich stanovišť a druhů? Budou konzumenti v horní části toku myslet na své sousedy (a jejich potřeby) níže po proudu řeky? Rozpoznají lidé a představitelé jedné země potřeby dalších zemí ležících ve stejném povodí? Kdo jsou ti, kteří mají právo rozhodovat?

Abychom alespoň malým dílem přispěli k ujasnění této komplexní otázky, Zelená Akce společně s našimi partnery (Centrem pro životní prostředí v Banja Luce, B&H a nevládní nezisková organizace „Lijepa naša“ Ploče, Chorvatsko) započali v roce 2007 s realizací dvouletého projektu nazvaného „Propagace a zachování ekosystému pohraničních řek a udržitelné využití zdrojů v pohraniční oblasti Chorvatska a Bosny a Hercegoviny“. Naše naděje vkládáme do zvýšení povědomí o dané

problematice mezi širokou veřejností, včetně regionálních a místních vlád v pohraničních oblastech Chorvatska a Bosny a Hercegoviny, do pochopení důležitosti mezistátní spolupráce ve smyslu ochrany životního prostředí, což je jádrem pro udržitelný rozvoj v tomto regionu.

Prostřednictvím kampaně za zvyšování veřejného povědomí pořádáme a organizujeme prezentace, přednášky a poskytujeme rozhovory, týkající se především vodního hospodářství, nařízení EU o vodní soustavě, zachování řek a jejich udržitelném využití, říční ekologii a biologií. Odborníci z dalších nevládních organizací, institucí a řídicí orgány jsou často zváni k prezentaci a sdílení svých názorů a znalostí daného tématu.

Řeka Neretva

V dubnu 2008 jsme zorganizovali jeden z pěti plánovaných pracovních setkání pro velké investory, jehož tématem bylo „Zachování a udržitelné řízení hospodaření v povodí řeky Neretvy“. Další pracovní setkání je naplánováno na 17. října a bude se týkat povodí řeky Cetiny. V roce 2009 se budou konat další tři setkání k pohraničním řekám mezi Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou.

Ve stádiu příprav je mapa nejcennějších a nejohroženějších „žhavých míst“ v pohraniční oblasti, a to s databází GIS a analýzou potencionálních nebezpečí. Na přípravě mapy spolupracují vědci z Chorvatské biologické společnosti. Taktéž Asociace studentů biologie Přírodovědecké fakulty v Záhřebu má dílčí smlouvu k biologickému výzkumu řek Una, Glina a Ricica, kde chybí nejvíce údajů týkajících se biodiverzity. Plán akcí pro jednu z řek bude připraven a realizován, doufejme, s pomocí jedné z místních neziskových organizací.

Souběžně s těmito aktivitami bude propagováno využití obnovitelných zdrojů jako např. alternativa vodních elektráren. Dvě praktické dílny „Udělej si sám“ týkající se budování solárních kolektorů pro ohřev vody v domácnostech, se konaly v chorvatské Kostajnici a na ostrově Solta, další dva jsou plánovány pro rok 2009. Příručka „Svépomocná výstavba solárních kolektorů“ byla připravena a distribuována (a je rovněž dostupná ve formátu pdf na webových stránkách Zelené Akce).

Lekce

Prostřednictvím těchto aktivit, jak doufáme, zvýšíme povědomí o celistvosti a kráse přírodních řek, o jejich mnoha hodnotách a způsobech, jak bychom měli spolupracovat s cílem uspokojit základní lidské potřeby s co nejmenším možným narušením přirozených ekosystémů. Toho může být docíleno pouze společným úsilím všech skupin sdílejících povodí řek, ale také sdílením stejné vize, co řeku dělá řekou. Tento projekt je štědře financován Evropskou komisí prostřednictvím grantového plánu mezistátní spolupráce CARDS 2004.

Autor, asistentka projektu: Petra Đurić, petra@zelena-akcija.hr

Koordinátor projektu: Irma Popović, irma@zelena-akcija.hr

Green Action, Frankopanska 1, 10 000 Zagreb, Chorvatsko

Řeka Svitava v Letovicích

Letovice jsou malým městečkem s asi 7 000 obyvateli, nacházejí se v severní části Jihomoravského kraje a leží na řece Svitavě. Po katastrofické povodni v roce 1997, která zapříčinila značné škody, započal tlak veřejnosti na okamžité zesílení protipovodňové ochrany, ale za deset let od povodně nebylo v této záležitosti podniknuto nic. Skutečná protipovodňová opatření, která by měla Letovice zabezpečit před případným zaplavením, začala být připravována v roce 2007. Naneštěstí jsou navrhovaná opatření založena na technokratickém přístupu. Tvůrci navrhli vybudování břehových hrází a zdí a dále vyčištění koryta včetně odstranění břehové vegetace. Unie pro řeku Moravu se zapojila od samého počátku do správního řízení v této záležitosti a požadovala přepracování projektu. Takto pozměněný projekt by měl využít moderních evropských pojetí protipovodňové ochrany, kde řeka není vnímána pouze jako hrozba, ale také jako fenomén, vytvářející plně využitelné přírodní blízké prostředí. Představitelé Letovic, včetně stavebního úřadu a správce toku, však neměli zájem cokoli měnit. Z toho důvodu vydala Unie pro řeku Moravu studii, popisující alternativní možnosti protipovodňové ochrany. Tato studie obsahuje přesvědčivé argumenty pro přehodnocení zmiňovaného oficiálního technokratického projektu. Alternativní studie by mohla být také inspirací pro další malá města.

Oficiální projekt navrhuje pokácení této velké staré vrby

Hlavním autorem našeho návrhu je Ing. Václav Čermák, uznávaný odborník v oblasti vodohospodářství. Stanovil tři principy, které by měly být zahrnuty do všech projektů protipovodňové ochrany intravilánů:

- 1) částečné zpřirodnění řeky
- 2) zapojení řeky do struktury města
- 3) zpřístupnění řeky pro veřejnost a její aktivní využití

Nejprve jsme podrobili oficiální protipovodňovou studii kritickému přezkoumání. Projekt počítá pouze s ochranou proti velké vodě. Neřeší další problémy. Jsme toho názoru, že by učinil situaci ještě horší, neboť přímo zabraňuje přirozenému rozlivu.

Projekt není obecně přínosný pro obyvatele žijící v Letovicích. Konečné řešení nebude vizuálně atraktivní.

Naším cílem je vytvoření takových protipovodňových opatření, která budou přátelská k životnímu prostředí z hlediska přírody a obyvatel. Řeka by měla být zelenou páteří města, místem, kam lidé rádi chodí. Základní myšlenkou pak je zpřístupnit celou oblast, kudy řeka protéká. Stezky, stromy, rekreační zařízení a naplň přírodní morfologie koryta, to vše bude umístěno do řečiště s velkou kapacitou. Širší řečiště je také bezpečnější v případech přesáhnutí navrhovaného průtoku v korytě. Rádi bychom vytvořili z řeky občanskou dopravní osu. Podél řeky, by mohly vést cyklostezky různých úrovní a s různými výhledy na řeku a město, což by mohlo jízdu na kole učinit atraktivnější. V současnosti je přístup do této oblasti znemožněn.

Starý hrad na vrcholku kopce a park se nachází poblíž centra města. Od náměstí oblastí teče řeka Svitava velmi pomalu a byla by tak vhodná pro rekreační jízdy na lodkách

Důležitou částí našeho návrhu je podoba hlavního náměstí. Oficiální projekt tuto oblast neřešil, a to i přesto, že bude celé náměstí brzy přebudováno. Rádi bychom tok řeky Svitavy co nejvíce zpřístupnili. Lidé by uvítali možnost osvěžení během horkých letních dnů a návštěvníci by mohli krmit ryby a kachny. Amfiteátrové schodiště by si ponechalo svou společenskou funkci. Dvě bermy spojené kamennými stupni by mohly být umístěny nad úrovní běžného průtoku. Na pravém břehu by také mohla být venkovní kavárna.

Doufáme, že oficiální projekt bude znovu přehodnocen a Letovice získají moderní protipovodňové zabezpečení. Peníze daňových poplatníků by měly být efektivně využity. Unie pro řeku Moravu je připravena pomoci.

Lukáš Krejčí, Unie pro řeku Moravu
www.uprm.cz; krejcilukas@atlas.cz

Ochrana lužních lesů v povodí Dunaje na Slovensku

Ohromná síla Dunaje vytvořila a vytváří rozsáhlou síť říčních ramen, mokřadů a ostrovů pokrytých hustými lesy s vegetací popínavých rostlin a tisícovkami rostlinných a živočišných druhů. Lužní pralesy jsou ekvivalentem deštných pralesů Střední Evropy, a to i ve smyslu svého ohrožení, patří totiž mezi nejohroženější lesní ekosystémy. V současnosti se dunajské lužní pralesy vyskytují jako úzký pás podél řeky Dunaje a tvoří pouze fragmenty na území, které kdysi souvisle pokrývaly. Dunajská říční niva je nejrozsáhlejším územím lužních lesů na Slovensku. Podle dodatku 1 Směrnice o stanovištích sestávají lužní lesy ze dvou habituálních typů – zbytkové aluviální lesy (91 E0*) a smíšené dubovo-jilmovo-jasanové lesy (91 F0).

Většina lužních lesů byla poškozena regulacemi vodních toků a budováním rozsáhlých přehrad. Nadměrná těžba dřeva, rozsáhlé probírky lesů a pěstování nepůvodních hybridních topolů způsobilo, že se do současnosti zachovaly pouze fragmenty původních lužních lesů. A tyto fragmenty jsou i nadále ohroženy.

Systém říčních ramen, mrtvých ramen a lužních lesů, které se nacházejí podél Dunaje na jeho dolním toku pod Bratislavou,

hlavním městem Slovenska, vytváří nejrozsáhlejší vnitrozemskou říční deltu v Evropě. Tato vnitrozemská delta tvořila druhý největší mokřad v Evropě, po té „skutečné“ deltě Dunaje, na pobřeží Černého moře v Rumunsku, a byla džunglí plnou života, včetně hojnosti ryb, obojživelníků, hmyzu a byla také rájem pro ptáky.

Tato krása a divokost dunajských niv je degenerována díky činnosti člověka. Budování přehrady Gabčíkovo zapříčinilo plošné vykácení nejméně 2500 ha lužních lesů a ovlivnilo hydrologický režim dalších území. Intenzivní lesní hospodářství v posledních několika desetiletích rapidně změnilo tvář krajinného rázu Podunají. Jediné lesy byly zničeny a přirozené a různorodé porosty byly nahrazeny monokulturami jednoho druhu – nepůvodního hybridního topolu pěstovaného pro maximální produkci stavebního dřeva. Poslední útočiště vzácných druhů flóry a fauny se dostala do ohrožení své existence.

Uvědomění si všech těchto hrozeb vyústilo návrhem ochrany lužních lesů, sepsáním a realizací projektu „Plán ochrany a péče o dunajské lužní lesy“.

Projekt ochrany a péče o dunajské lužní lesy

Tento projekt LIFE03NAT/SK/000097 byl podpořen EU LIFE Nature programy. Započal v září 2003 a byl ukončen v březnu 2007. Projekt byl realizován nevládní organizací BROZ – Regionální asociace pro ochranu přírody a udržitelný rozvoj – ve spolupráci se Státní ochranou přírody SR, Správami chráněné krajinné oblasti Dunajské nivy a Národního parku Donau-Auen v Rakousku. Výsledkem projektu byl průlom v úsilí o ochranu Dunaje na Slovensku, v konečném důsledku bylo zastavena pokračující liknavost v ochraně přírody a bylo dosaženo několika důležitých úspěchů.

Území dotčené projektem a problémy ochrany

Území zahrnuté do projektu zaujímalo plochu 12500 ha lužního lesa podél Dunaje v délce 100 km, a to na jeho dolním toku pod Bratislavou. Aktivity byly zaměřeny především na změnu neudržitelných lesnicko hospodářských praktik a na zastavení mizení stanovišť přirozených lužních lesů zapříčiněné lesnickou činností.

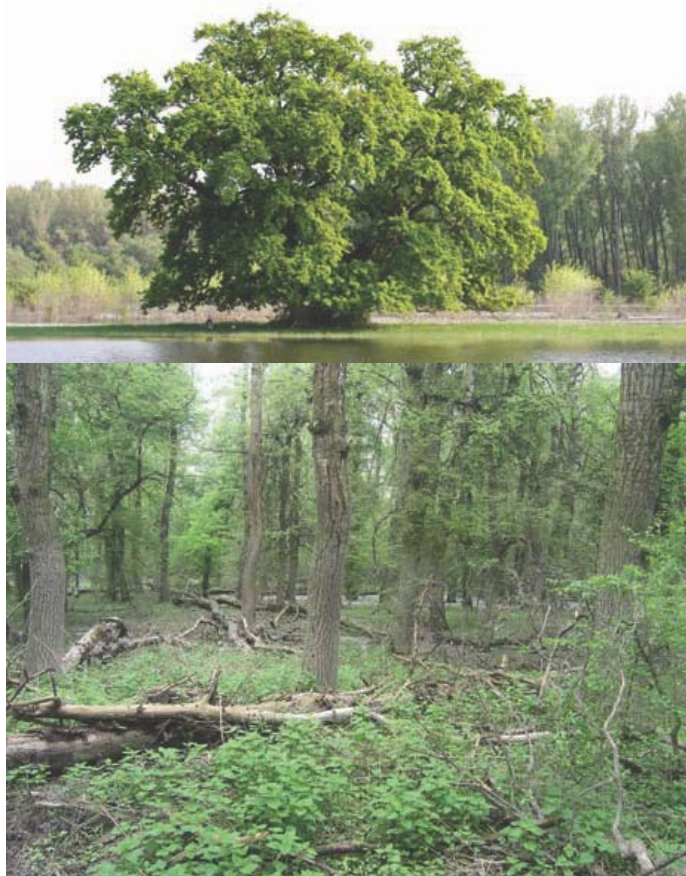
Lesní hospodaření v posledních pěti desetiletích vedlo k rozsáhlé destrukci a degradaci většiny Dunajských lužních lesů. Současné lesní hospodaření je zaměřeno pouze na maximální produkci dřeva a dřevní hmoty a používá systém rozsáhlých probírek (až do 5 ha), odstranění svrchní půdní vrstvy za pomoci těžkotonážních buldozerů a osázení území hybridními topoly a dalšími nepůvodními druhy stromových dřevin. Zbytková hmota po těžbě dřeva byla často ukládána do starých říčních ramen a do terénních depresí vytvořených použitím těžebních strojů. Výsledkem je změna přirozeného mikroreliefu a ztráta mnoha různorodých mikrostanovišť.

Takové lesní hospodaření je běžně používáno ve většině lužních lesů v Dunajské nivě. Jestliže by měl tento režim hospodaření pokračovat, veškeré dřeviny vyskytující se na území začleněném do projektu by byly vážně zasaženy nebo zcela vykáčeny v průběhu pár let. Náhradní vypěstované porosty lesa jsou káceny každých 20-40 let. Tato hospodářská praxe dále rozhodne o přežití všech těch druhů, které jsou závislé na existenci starých stromů a mrtvého dřeva.

Takové neudržitelné lesní hospodaření ohrožuje poslední zbytky přirozených lužních lesů na území Dunajské nivy a pokračuje tak v likvidaci prioritních i méně důležitých lesních stanovišť. To má zpětně vliv na široké spektrum rostlinných a živočišných druhů, z nichž mnohé jsou uvedeny na seznamu Dodatku o stanovištích a Směrnici o ptácích a v prohlášení Bernské konvence. Praxe plošné rozsáhlých lesních probírek a odstraňování půdního krytu také posiluje masové šíření nepůvodních rostlinných druhů. Navíc, uměle vysazené lesy, i když jsou použity původní druhy dřevin, jsou homogenní a výsledkem je snížení rozmanitosti mikrostanovišť a spolu s ním značné snížení biodiverzity ve srovnání s přirozenými lesy.

Naším cílem bylo zastavit a změnit tento dlouhotrvající systém lesního hospodářství. V rámci projektu bylo zrealizováno mnoho různých akcí zaměřených na změnu stávajících praktik hospodaření, včetně zpracování Rámcové strategie pro udržitelné lesní hospodaření, zpracování nových plánů lesního hospoda-

ření pro celé území Dunajské nivy, návrhy nových rezervací, zvětšení těch stávajících, nalezení místních zdrojů genetického materiálu pro zalesnění a pěstování původních dřevin v monokulturách hybridních topolů, eliminace invazních druhů stromů, osvěta veřejnosti, vzdělávání a praxe pro osoby pracující v ochraně přírody a lesnictví, včetně studijních návštěv v chráněných oblastech v zahraničí.

Krajina Velkoleského ostrova – jedno z vlastněných a dlouhodobě pronajatých území BROZu

Úspěšná realizace projektu a intenzivní jednání s lesníky přinesla pozitivní výsledky a bylo dosaženo těchto cílů – zachování posledních zbytků přirozených lužních lesů na slovenské straně povodí Dunaje. S přijetím nových plánů pro lesní hospodaření je nyní nemožné nadále zmenšovat plochu přirozených lužních lesů vlivem lesnické činnosti a lesnictví v povodí Dunaje by nemělo již (legálně) déle být příčinou ztrát přirozených stanovišť.

Navíc kromě hlavního cíle (zastavení ztráty přirozených stanovišť lužních lesů díky lesnictví) se nám podařilo zvětšit rozsah stanovišť přirozených lužních lesů a vyjednat „jemnější“ metody lesního hospodaření ve vybraných územích. Nejcennější stromy nebudou mít nadále „žádný režim hospodaření“ a ponechání soliterně stojícího stromu v oblasti holiny (vykácené plochy) již nebude nadále raritou, tak jak tomu bylo v nedávné době.

Koupě a dlouhodobý pronájem území za účelem ochrany přírody

Důležitým počinem byla koupě a dlouhodobý pronájem území od soukromníků. Soukromé vlastnictví za účelem ochrany přírody je tou nejlepší zárukou, kterou můžeme poskytnout přírodně hodnotným územím. Takové vlastnictví a dlouhodobé pronájem území jsou jedním z nejlepších nástrojů k ovlivnění lesnictví (ponechání stromů dožít se jejich biologického věku a podpořit přirozenou lesní obnovu). Jsou i další činnosti, které mohou být realizovány, jako např. vyloučení nebo zabránění intenzivní rekreační činnosti, rozvoj a lovectví, odstranění silnic, záplavové oblasti a vytvoření rezervací, dále ponechání území přirozenému neregulovanému vývoji, což však často není uskutečnitelné na územích, kde nemáme dostatečnou pravomoc a kontrolu, i když jsou tato území formálně přísně chráněna zákonem. Zís-

kání území bylo umožněno díky podpoře LIFE a dále z finančních zdrojů a darů od jiných soukromých příznivců.

Po sérii vyjednávání s vlastníky půdy, BROZ úspěšně podepsal smlouvy a získal území v různých oblastech povodí Dunaje. V současnosti má pod kontrolou 330 ha půdy, 44 ha ve svém vlastnictví a 286 ha v dlouhodobém pronájmu (25 nebo 30 let). Největším dlouhodobě pronajatým komplexem (pronájem na 25 let) je 250 ha na Velkoleském Ostrově. Jde o jeden z největších dunajských ostrovů pokrytých dobře zachovalým lužním lesem, který nyní získá řádnou péči a ochranu. Na ochraně ostrova úzce spolupracujeme s obecním úřadem ve Zlatné na Ostrově a s místními obyvateli. Spolupráce zahrnuje obnovu tradičního využití půdy a využití praktik s důrazem na charakteristické a mizející nížinné typy krajiny, které jsou prospěšné pro určité druhy rostlin a živočichů. Sem patří obnova a pastevectví na aluviálních loukách, tradiční pastevectví, ořezávání vrb a korun stromů. Spolu s vodohospodářskými orgány plánujeme obnovu velkého ramene Dunaje a jeho opětovné propojení s hlavním tokem Dunaje.

BROZ je zaměřen na nejvzácnější území povodí Dunaje, takže není překvapivé, že území, která BROZ vlastní jsou zároveň Významnými rostlinnými oblastmi (IPAS) označenými Planta Europa a projektem Plantilife International v roce 2005.

Pokračující koupě cenných přírodních území je klíčovou strategií BROZu k zajištění ochrannářského úsilí v povodí Dunaje, a to i po ukončení projektu LIFE, i nadále pokračujeme v hledání dalších zdrojů pro financování další koupě území za účelem jeho ochrany.

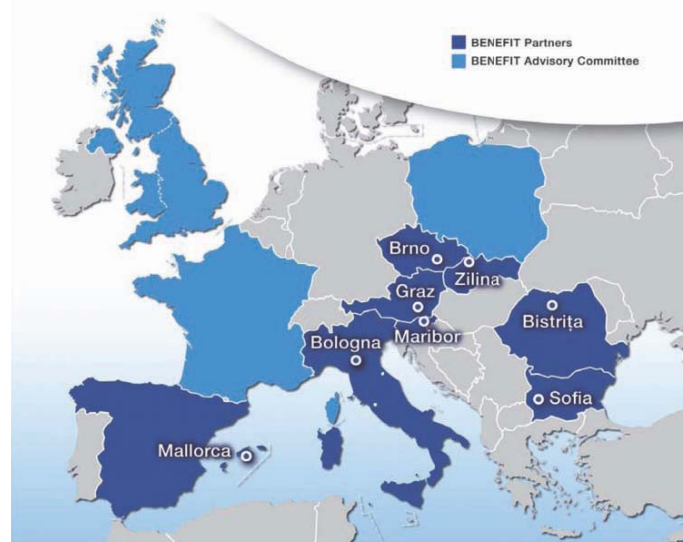
Pokud nás chcete podpořit, kontaktujte nás prosím:

Tomáš Kušík

E-mail: kusik@broz.sk / www.broz.sk / www.dunaj.broz.sk

Nový projekt financovaný z IEEE: Perspektivní opatření určená zaměstnancům firem k využití veřejné přepravy

Klub „Udržitelný rozvoj občanské společnosti“ – bulharský člen organizace DEF, je jednou z devíti evropských organizací, které započaly s realizací IEEE 2007 – financovaným projektem BENEFIT - perspektivní opatření určená zaměstnancům firem k využití veřejné přepravy.

Hlavním záměrem této iniciativy je ukázat firmám a jejich zaměstnancům atraktivnost veřejného dopravního systému v porovnání s využitím automobilové dopravy. Rápidní nárůst počtu osobních automobilů v soukromém vlastnictví lze pozorovat především v nových členských státech. BENEFIT se zaměřuje v tomto ohledu na dosažení změny ve smyslu upřednostnění veřejné dopravy před soukromou automobilovou. A v rámci tohoto procesu také na podstatné ušetření energie, snížení množství emisí a snížení nákladů spojených s dopravou. Dalšími dílčími cíli je osvěta mezi zaměstnanci a studenty; rozšíření povědomí o projektu BENEFIT a jeho obsahu, a to co nejze-

vrubnějším a vyčerpávajícím způsobem (se zvláštním zaměřením na nové členské země); šetření energií díky změně ve využívání dopravy směrem k systému veřejné dopravy o požadovaných 2,3 milionů litrů paliva; optimalizovat informace týkající se služeb ve veřejné dopravě; určit a zapojit relevantní klíčové hráče v daném tržním odvětví.

BENEFIT využije stávající sítě (např. ELTIS) a rovněž vytvoří novou síť tak, aby byla schopna oslovit hlavní cílové skupiny. Tato strategie bude tvořit základ pro úspěšnost BENEFITU a připraví půdu pro případné pokračovatele této iniciativy. Tímto způsobem bude BENEFIT přispívat k podstatné změně veřejné přepravy od používání osobních automobilů směrem k energeticky efektivnějšímu využití veřejné přepravy, a tím ke snížení spotřeby energie, snížení znečištění a počtu nehod a ke zkvalitnění života (především ve městech).

BENEFIT zrealizuje mnoho různorodých způsobů využití, v sedmi různých městech po celé Evropě. Niže jsou uvedeny různé cílové skupiny a klíčoví hráči. Rozlišení mezi cílovými skupinami a klíčovými hráči není tvořeno ostrou, ale spíše pomyslnou hranicí. Cílové skupiny jsou základem projektu, stejně tak jako i klíčoví hráči. BENEFIT rozlišuje následující cílové skupiny a klíčové hráče:

- Zaměstnance (stávající i potencionální uživatele služeb veřejné dopravy) a studenty
- Organizace zastupující zaměstnance (např. odbory)
- Zodpovědné osoby v rozhodovacích procesech ve firmách
- Organizace zastupující firmy (např. Podnikatelská komora, Asociace společností a firem)
- Společnosti zabývající se veřejnou přepravou
- Přepravní agentury
- Energetické společnosti
- Samosprávy obcí a měst
- Subjekty zajišťující přepravu

Název účastníka	Kód státu	Hlavní úloha v konsorciu
Forschungsgesellschaft Mobilität – rakouský výzkum mobility	AT	Manažer projektu, WP vedoucí, Úkolový vedoucí
Rumunská Asociace veřejných dopravních (Bistria)	RO	Asistent, Úkolový vedoucí
Klub pro udržitelný rozvoj občanské společnosti	BG	Asistent, Úkolový vedoucí
Město Žilina	SK	WP vedoucí, Asistent, Úkolový vedoucí
Konsorcium přepravní Malorky	ES	Asistent, Úkolový vedoucí
CINESI Dopravní poradenská firma	ES	WP vedoucí, Úkolový vedoucí
Koordinátor veřejné přepravy Jihomoravského kraje	CZ	WP vedoucí, Asistent, Úkolový vedoucí
Energetická agentura Podravje	SL	Asistent, Úkolový vedoucí
Operátor veřejné přepravy Boloně	IT	Asistent, Úkolový vedoucí

Konsorciální partneři projektu

Propagační materiál bude obsahovat webové stránky, e-mailové informační bulletiny, skládací letáky, pohlednice, informační letáky, PPT prezentace, plakáty a nástěnné svinovací plakáty. Použité způsoby a aplikace budou zdokumentovány na webových stránkách. Spolu se závěrečnou zprávou, která podá souhrn zkušeností z projektu BENEFIT, také přinese sadu metod pro další pokračovatele tohoto projektu. Projekt započal 1. září 2008 a potrvá tři roky.

Lucia Ilieva, Klub SDCS – Bulharsko, www.csdc.org

Účast ECCG v aktivitách DEFu – souhrnný přehled 1998-2008

Ekologické poradenské centrum Galati (ECCG) se stalo členem první nevládní pracovní skupiny vytvořené v rámci projektu REC Szentendre v listopadu 1998 a přispělo k založení DEFu a v následujících letech k jeho rozvoji a propagaci, a to jak na úrovni mezinárodní, regionální, tak i národní.

V roce 2000 se ECCG stalo oficiálním členskou organizací DEFu, bylo členem Rady a mělo statut mluvčího pro region dolního Dunaje, a to až do roku 2008. Současně bylo ECCG dozorcím DEFu pro ICPDR a bylo nominováno na členství v různých odborných pracovních skupinách v rámci ICPDR.

V průběhu uplynulého desetiletí se ECCG každoročně spolupodílelo na růstu finančního fondu pro související projekty DEFu, společně s využitím, jak mezinárodní, tak národní sítě; organizovalo pracovní setkání, konference, semináře a studijní výlety; připravovalo a šířilo publikace a informační materiály související s činností DEFu, včetně plakátů, brožur, letáků, manuálu s návodem pro obnovu mokřadů; zajistilo rumunské verze téměř všech materiálů; jménem DEFu se účastnilo bezpočtu setkání; zajišťovalo systém zpráv a informací týkajících se účasti v projektech; rozvíjelo projekty související s dunajským regionálním projektem (UNDP/GEF); stalo se členem pracovní skupiny národního Dne Dunaje v letech 2004 a 2006, která pomáhala organizovat Dny Dunaje na mezinárodní úrovni a soutěž Mladí tvůrci pro Dunaj (DAM) - související událost na národní úrovni, kterou spoluorganizovala od jejího vzniku v roce 2004.

Kromě výše zmiňovaných úspěchů je ECCG považováno za mimořádně významnou organizaci ve smyslu zlepšení společného přístupu všech zainteresovaných stran v povodí Dunaje, a dále svým aktivním zapojením při zavádění TEN-T programu napříč sítí evropských neziskových organizací jako je WWF v roce 2003.

Zastoupení DEFu a její účast na 4. setkání signatářů ESPOO konvence v květnu 2008 v Bukurešti může být považováno za vrcholnou událost na poli mezinárodní solidarity neziskových organizací a především jsme potěšeni zjištěním, že je využívána vhodná a bezpečná politika ochrany přírody v Dunajské deltě. Velké zadostiučinění bylo, když Ukrajině bylo uděleno varování za nedostatečnou ohleduplnost a ochotu v otázkách politiky a legislativy ochrany životního prostředí. Pětiletá spolupráce a společná zodpovědnost mezi DEF a ECCG byla úspěšná a zajistila precedent v boji proti agresivním zásahům do vodních ekosystémů, které byly kdy plánovány a rozvíjeny v průběhu této spolupráce.

5. ročník soutěže Mladí tvůrci pro Dunaj lze rovněž považovat za velký úspěch, jelikož stovky či spíše tisíce účastníků soutěže se připojili k oslavám v rámci Dne Dunaje.

Závěrem, když zpětně přemýšlím, co DEF představuje pro ECCG a pro mě samotnou, vždy si vzpomenu na entuziasmus jeho členů, poslání, motivaci a bezvýhradnou lásku k řece Dunaji, jeho přítokům a jeho deltě. Když o DEFu přemýšlím, představují si stovky oddaných účastníků, mnoha anonymních, ale vždy po ruce, když bylo potřeba. Pro ECCG je zvláštní ctí, být účastníkem této společné cesty DEFu k úspěchu.

Petruta Moisi

Den Sávy 2008 ve Slovinsku

Naše škola je gymnáziem a střední veterinární školou se zaměřením na přírodní vědy, především biologii, biotechnologii a veterinární ošetřovatelství. Máme rádi zvířata, ekologické projekty a přírodu vůbec. Naši studenti přicházejí studovat na náš institut ze všech částí naší země, tedy z oblastí s různým životním prostředím. Naše škola se však nachází na okraji hlavního města Slovinska, Lublaně.

Od vstupu Slovinska do EU se stalo samozřejmým, že legislativa EU aktivně chrání vodní toky. Snažíme se aktivně podílet na péči o životní prostředí.

Každým rokem se studenti Střediska vzdělávacího centra biotechnologie z technického gymnázia a střední veterinární školy podílejí na přípravě oslav mezinárodního Dne Sávy. V letošním roce se oslavy konaly ve středu 4. června, protože 1. červen letos připadl na neděli.

Ve spolupráci s DEFem, Ministerstvem životního prostředí a městským úřadem v Lublani jsme zorganizovali pochod od sídla naší školy přes centrum města až na městskou radnici.

Na radnici jsme se zastavili a podepsali petici připravenou na-

šími studenty. Jednalo se o dopis dobré vůle, který vyjadřoval připravenost každého z nás udělat to nejlepší, co je v našich silách, pro ochranu vod v naší zemi. V průběhu pochodu, ale i před radnicí, studenti nesli transparenty, které vysvětlovaly smysl celé akce a zvaly kolemjdoucí, aby se k této prospěšné akci připojili.

Sava Osole, BIC GVŠ, Ljubljana, Slovinsko
sava.osole@quest.arnes.si

Výzkumný tábor mládeže "Dragoman 2008"

Výzkumný tábor mládeže "Dragoman 2008" se konal od 1. do 14. září 2008 v Bulharsku. Místem konání se stala Dragomanská mokřina a kopec Chepan (vzdálené 40 km od Sofie). Tábor byl zorganizován ve spolupráci mezi přírodovědnou společností BALKANI a Dunajským environmentálním fórem (DEF). Akce byla podporována DEFem a Nizozemskou ambasádou v Sofii a dále Programem pro malé projekty péče o přírodu (Mara/KNIP).

Dragomanská mokřina je situována v západním Bulharsku, v blízkosti srbské hranice. Je obklopena vápencovými kopci, z nichž nejvýznamnější je vrchol Chepan, který je domovem mnoha vzácných a reliktních druhů rostlin.

V důsledku odvodňování, které započalo na konci třicátých let minulého století, mokřina zanikla. Po ukončení odvodňovacích aktivit v roce 1996, aktivní činnost Balkánské přírodovědné společnosti vedla k postupnému ozdravení této mokřadní oblasti. Od té doby zde byl zaznamenán výskyt 250 druhů ptáků (140 odchovaných). V roce 2006 bylo vytvořeno zcela nové hnízdičí stanoviště v rákosinách, první hnízdiště pro volavku červenou (*Ardea purpurea*) v jihozápadním Bulharsku a druhé hnízdiště pro volavku bílou (*Egretta alba*) na území celého Bulharska. V současnosti je Dragomanský mokřad jediným mokřadem v Bulharsku, s šancí být zcela obnoven.

Tento pracovní tábor byl pokračováním činností společnosti BALKANI zaměřených na výzkum, obnovu a udržitelné využití přírodních zdrojů dané oblasti. Dvacet jedna dobrovolníků z Bulharska a Německa, ve věku mezi 18ti a 30ti roky, se zúčastnilo činností na tomto táboře. Každá pracovní skupina měla svého vedoucího, který pracoval společně s nimi. Mezi hlavní cíle tábora patřilo zdokonalení pracovních dovedností při provádění terénních prací, propagace důležitosti terénních prací a zlepšení přírodních poměrů tohoto stanoviště. Cíle byly úspěšně naplněny díky následujícím aktivitám:

- kroužkování ptáků – bylo použito šest sítí k odchytu v rákosinách a křovinách a mnoho pčenic, sýkorek, strnadů, drozdů, slavíků a jeden kus krutihlava byli okroužkováni a rovněž jim byly odebrány krevní vzorky ke studiu. Dobrovolníci se naučili mnoho nového od odborníků z Institutu zoologie, pánů Borise Nikolova a Petara Shurulinkova.
- Rekonstrukce naučných stezek a dalších naučných objektů na území Dragomanské mokřiny - byl vybudován nový sto metrový chodník s povrchem zhruba o šedesát cm výše než byl původně, a to tak, aby bylo zabráněno jeho zaplavení

v jarním období. Nová stezka je široká osmdesát cm a je vhodná pro využití dětmi. Dobrovolníci pomáhali místním dělníkům s odstraňováním prken a s přepravou materiálu.

- Značení naučné stezky na kopci Chepan – byla vyznačena celá naučná stezka a byly použity kamenné značky tam, kde barevné značení nebylo dobře viditelné. V budoucnu je plánovaná instalace informačních panelů tak, aby se naučná stezka stala interaktivní.

- Budování Střediska pro ochranu mokřadu – nejtěžším úkolem byly práce spojené s budováním prvního bulharského střediska pro ochranu mokřadů, které zde bude založeno. Byly řešeny neočekávané problémy; podlaha jedné z místností byla položena příliš vysoko a musela být snížena o padesát cm. Dále účastníci pomáhali místnímu konstruktérovi budovy, panu Valerii Denkovi, s přemísťováním materiálu, čištěním střechy a malováním. Rovněž byla diskutována otázka rozvoje střediska. První část střediska by měla být otevřena do konce roku 2008.
- Vzdělávání a výuková setkání: každý večer se konaly vzdělávací setkání, diskuze a hrály se hry. Taktéž byly zařazeny dva odpočinkové dny, jeden proběhl ve městě Dragoman a jeho okolí a byl spojen s návštěvou venkovního plaveckého bazénu a druhý byl vyplněn výletem k řece Nishavě, dvěma klášterům a skalnímu kostelu. Součástí vzdělávací části byly také přednášky pana Rossena Tzoneva (Univerzita Sofie), pana Radoslava Stancheva (Ministerstvo životního prostředí a vodního hospodářství) a pana Lyudmila Voynova (Městský úřad Dragoman).
- Návrh začlenění mezi stanoviště Ramsarské konvence: oblast Dragomanské mokřiny byla obnovena na úroveň, která splňuje kritéria k vyhlášení coby Mokřadu mezinárodního významu (Ramsarská konvence). V průběhu konání výzkumného tábora byly odborníky shromáždovány informace a podklady pro návrh začlenění Dragomanské mokřiny do Ramsaru, rovněž se konaly přednášky na téma Ramsarské konvence a následně byly předloženy návrhy k začlenění. Začlenění do Ramsarské konvence je velmi důležité z hlediska dosažení našich nejdůležitějších dlouhodobých cílů.

Andrey Ralev, BALKANI Wildlife Society, Bulharsko
aralev@balkani.org

Foto: BALKANI Wildlife Society

Oslavy Dne Prutu a Dunaje v Butesti

V závěru sezóny sběru třešní, 29. června, se konalo setkání na úpatí skály Butesti a známé uměle vytvořené jeskyně (okres Glodeni). Bylo to již podruhé, kdy tato idylická lokalita hostila svou přírodní krásou a příjemnou hudbou účastníky oslav mezinárodního Dne Dunaje. Tato akce byla zorganizována orgány místní veřejné správy v Glodeni, Mezinárodním výborem pro ochranu Dunaje (koordinátorem byl dr. Dumitru Drumea) a Ekologickým hnutím Moldovy, coby Národního centra Dunajského environmentálního fóra.

Skalní útvar Butesti je ze svého vrcholku střežen třemi kříži. Je slunečné počasí a vzduch je prosycen vůní soli, levandule a

cikorky. Se začátkem oslav se v okolí usazují stovky návštěvníků a hledají místa s dobrým rozhledem na vrcholky skály nebo odpočívají ve stínu jeskyně, popřípadě rozkládají své deky na trávě poblíž řeky. Umělci v tradičních krojích se chystají k vystoupení a připravují své hudební nástroje. Lidé si povídají o výstavě lidového umění a těší se na slavnostní ochutnávku vína, která oživí oslavy ve večerních hodinách.

Butesti je starobylým místem. Jeho 15 milionů let stará korálová vápencová skaliska byla modelována Camencou – přítokem Prutu. Listiny uvádějí založení obce v roce 1637, zhruba sto padesát let po skončení vlády největšího moldavského vládce, Štěpána Velikého. Avšak tato oblast byla osídlena již po tisíce let. Archeologické výzkumy odhalily pozůstatky z období Dáků, kteří zde žili před dvěma až třemi tisíci lety a dále pozůstatky poukazující ještě daleko hlouběji do minulosti, zpět do období paleolitu, před desítkami tisíc let. Na letošních oslavách Dne Dunaje se zde jako diváci sešli lidé z moldavských okresů.

Oslavy započaly projevem prezidenta Glodenského okresu, pana Iona Movila, který přinesl poselství lásky a porozumění vůči Dunaji a jeho přítokům. Fakt, že Dunaj protéká přes mnoho různých zemí není jeho výhodou, neboť tak čelí obrovskému tlaku vyvíjenému díky činnosti člověka. Apeloval na veřejnost, aby si uvědomila, jak kdysi male říčky v regionu byly čisté a nyní jsou znečištěné, jejich ekosystémy zničené vybudováním přehrad a lidskou činností vyvíjenou v oblasti vodního hospodářství. Také dodal, že tyto říčky se vlévají do Prutu, a ten pak do Dunaje, čímž dochází k ovlivnění mnoha lidí. Obyvatelé podél toků těchto malých řek by měli dělat, co je v jejich silách, aby udrželi čistotu řek pro sebe samé, ale i pro všechny ostatní obyvatele žijící v povodí Dunaje. Svůj příspěvek zakončil následujícími slovy: “Den Dunaje je oslavou všech řek v povodí Dunaje. Zda žijete v povodí Prutu, Camence, Racovatu, Draghitse, Ciuhuru, Lopatnice nebo jakékoliv jiné řeky, která se vlévá do Dunaje, vyznačte si 29. červen v kalendáři jako projev své lásky k vodě, coby symbolu života.”

Alecu Renita, prezident Ekologického hnutí Moldovy, zdůraznil, že události jako je tato, musí být organizovány v co možná nejkrásnějších místech v povodí řeky Prut. Skutečně, skála Butesti a její útesy se rozkládají v oblasti bohaté na přírodní zajímavosti jako je např. Velká Skála – zachráněna před zničením Ekologickým hnutím Moldovy před dvaceti lety, přírodní rezervace “Sto Pahorků” nebo přírodní rezervace “Princův les”, který je součástí oblasti Toltry, ta je jedinečnou v evropském měřítku. “Tato událost je pro nás šancí, jak se potěšit krásou přírody a setkat se s příjemnými lidmi a to je také důvod, proč by oslavy Dne Dunaje měly pokračovat i v budoucnu. Jestliže zanecháte svým dětem, vnukům, vnučkám, pravňukům a pravnučkám to vše krásné, co zde je, budou mít také šanci obdivovat tento vzácný poklad Moldovy. Milujte svou vesnici, svou rodnou zem, chraňte své vodstvo a lesy”, dodal pan Renita. Den Dunaje a Prutu byl oslavou krásy, a proto také dali organizátoři akce možnost lidovým umělcům, vystavit svá díla na stěnách skaliska Butesti.

Příjemně jsme si pohovořili s účastníky oslav. Umělci si vzájemně sdělili svá tajemství a tužby, které naplňují jejich tvorbu a povyprávěli si své životní příběhy. Některé starší ženy zavzpomínaly, jak čisté kdysi byly vody v řece Camence a hovořily o místech, kde žily s takovou znalostí a smyslem pro detail, kterou by člověk spíše očekával u geografů. Další ženy připomněly tradici lidových tanců horas a společenské seznamovací hry, které už jsou dnes téměř zapomenuty. Prostřednictvím mnoha příběhů, které byly vypravovány, byl každý z nás pozván k procházce po místních vesnicích.

Po oslavě měla skupina z Kišiněvu možnost navštívit rezervace “Sto pahorků” a “Princův les”, kde se vyskytuje bizon evropský a nachází se zde vyhlídková místa. Do Kišiněva jsme se vrátili večer, lidé pokračovali v oslavách do pozdních nočních hodin, tancovali horas, společně se veselili při kruhových tancích.

Dinu Rusu, Dopisovatel časopisu *Natura*
 Překlad do angličtiny: Lucian Reniță

Zlepšování mezistátní spolupráce v integrovaném hospodářství vodních zdrojů v euroregionu Dolního Dunaje

Projekt vedený pod tímto názvem byl zahájen v červenci 2007 za finanční podpory Evropského výboru, a to v rámci programu Sousedství nazvaného "Rumunsko – Ukrajina".

Celkovým záměrem projektu je vybudování zázemí pro představení integrovaného přístupu k hospodaření s vodními zdroji, prostřednictvím zlepšování spolupráce, součinnosti, koordinace a komunikace mezi investory k dosažení udržitelného rozvoje a lepší kvality života v pohraničních oblastech mezi Ukrajinou a Rumunskem. Cílovou oblastí projektu je euroregion dolního Dunaje. Projekt se výslovně zaměřuje na posílení institucionální infrastruktury, zlepšování technické kapacity a na návržení sady nástrojů pro veřejné úřady, týkající se otázek řízení vodních zdrojů v euroregionu dolního Dunaje.

Z hlediska geografického je projekt realizován v oblasti Odessa a oblasti Tulcea, což jsou členské regiony euroregionu dolního Dunaje. Cílem je umožnit vytvoření sítě mezi regionálními úřady pro vodní hospodářství v těchto pohraničních regionech Ukrajiny a Rumunska.

Spouštění motorového člunu (mobilní hydrologické laboratoře) společné rumunsko-ukrajinské monitorovací výpravy

Projekt zahrnuje dvě hlavní složky:

- modernizaci systému hydrometeorologického a hydrochemického monitoringu v ukrajinské části Dunajského regionu a rozvoj ukrajinsko-rumunského integrovaného systému hydrologického monitoringu na Dunaji. K dosažení tohoto cíle projekt přispěje zlepšením technické kapacity pro tyto účely na území Ukrajiny a pomůže s budováním těsnější spolupráce mezi těmi ukrajinskými a rumunskými odborníky a veřejnými úřady, které budou aktivně zapojeni do realizace projektu. Zde by mělo být zmíněno, že projekt je nahlížen jako bezplatná aktivita v rámci projektu Phare CBC "Integrovaný systém monitorování environmentálních faktorů, biodiverzity a přírodních zdrojů v pohraniční biosférické rezervaci Delta Dunaje (Rumunsko/Ukrajina)" vedeného Správou biosférické rezervace Delta Dunaje v Rumunsku, kdy zmiňovaný projekt Phare CBC má podobné součásti jako náš popisovaný projekt.
- Zlepšování institucionální kapacity pro integrované řízení vodních zdrojů v ukrajinské části dunajského regionu a mezistátní spolupráce v řízení vodních zdrojů v Deltě Dunaje.

K vybudování institucionální základny pro integrované řízení vodních zdrojů v ukrajinské části dunajského regionu zajistil tento projekt organizační, metodickou a poradenskou podporu vedoucí k zahájení činnosti Oddělení pro řízení povodí Dunaje. Tato organizace byla založena v dubnu 2008 a sídlí v Izmailu. Její vytvoření se stalo jedním z kroků pro realizaci politiky směřující k přechodu od odděleného přístupu k řízení vodních zdrojů na Ukrajině k integrovanému řízení vedenému Státní komisí pro vodní hospodářství Ukrajiny, což je ústřední orgán státní správy, zodpovědný za řízení vodního hospodářství a protipovodňovou ochranu.

Společná rumunsko-ukrajinská expedice

Hlavní navrhovanou myšlenkou k dosažení integrace by měla být spolupráce investorů a jejich zainteresování v rozhodovacích procesech, vytváření projektových týmů, spolupráce s klíčovými osobami z vodohospodářského odboru povodí Dunaje, zahájení procesu vytváření Rady povodí Dunaje (Vodní parlament) v ukrajinském regionu Dunaje. K zajištění formálního přijetí tohoto procesu, projektový tým vytvořil návrh správního řádu pro Radu povodí Dunaje a pro sekretariát této organizace. Za tímto účelem se konaly v Izmailu dvě diskusní setkání k přijetí výše zmíněného návrhu: kulatý stůl nazvaný "Perspektivy vytvoření Rady povodí v ukrajinské části Dunajského regionu" konaný 17. dubna 2008 a mezinárodní pracovní setkání nazvané "Zlepšování mezistátní spolupráce v oblasti integrovaného řízení vodních zdrojů v euroregionu Dolního Dunaje" konané 9. - 10. července 2008. Rada povodí Dunaje v ukrajinském regionu byla založena 9. července 2008, coby platforma pro podporu investorů a veřejnosti v získávání příležitostí k činnosti a řešení problémů v dané oblasti, v plánování a rovněž k zabezpečení informací pro dotčené subjekty, které jim pomohou v rozhodovacích procesech. Založení Rady povodí Dunaje není ukončením daného procesu, ale pouze započatím její činnosti. Měli bychom si být vědomi, že integrované řízení vodních zdrojů je kontinuálním procesem!

První setkání zástupců

Příprava plánu integrovaného vodohospodářského řízení pro ukrajinskou část Dunajského regionu je také nahlížena jako důležitý krok k dosažení integrace v řízení vodních zdrojů regionu

dolního Dunaje na území Ukrajiny. Proces plánování je založen jak na vědeckých podkladech a údajích, tak na lidech z různých sektorů, kteří mají rozdílné zájmy a cíle. Jeho přínosem je zapojení všech těchto investorů do procesu, a tak zabezpečení, že zvolená politika a aktivity byly odsouhlaseny a přijaty jako závazek k dosažení společného cíle všemi zainteresovanými stranami.

Ještě by mělo být zmíněno, že projektový tým v době vytváření návrhu plánu, pracoval ve spolupráci a v souladu s odbornou skupinou pro řízení vodního hospodářství ICPDR (RBM EG) tak, aby bylo dosaženo sladění s Plánem vodního hospodářství Dunaje.

Jelikož vytváření plánu zahrnuje znalost mnoha dílčích informací, z nichž většina je nejlépe pochopitelná z map, bylo využito Geografického informačního systému (GIS). Právě GIS je považován za vynikající způsob prezentace velkého množství informací. Tudiž jsou GIS ukrajinské oblasti povodí Dunaje hodnotným výstupem projektu, který zajišťuje orgánům veřejné správy informace pro rozhodování a strategické procesy plánování. Spolupráce mezi projektovým týmem a ICPDR adhoc informačním managementem a GIS expertní skupinou je cenným způsobem k dosažení daného cíle. Projektový tým tak přispěl k vytvoření mapové sítě GIS pro Dunaj. Popsaný projekt pokračuje i nadále. Projektový tým uvítá nápady a spolupráci směřující k dosažení lepší integrace v managementu vodních zdrojů v oblasti dolního Dunaje.

Web: <http://crs.org.ua/en/projects/current/49.html>

Igor Studennikov, Projektový vedoucí,
Středisko pro regionální studie, Odessa, UA
Oleg Dyakov, Odborný vedoucí projektového týmu,
ICPDR's RBM EG

Kontakty DEF:**DEF Secretariat**

Déri sétány 13. III.4.
H-6500 Baja, Hungary
Tel.: +36 525 163
Fax: +36 525 163
e-mail: def@baja.hu
web: www.def.org.hu
Kontaktní osoba: Benedek SZABO

Národní centra:**RAKOUSKO****Distelverein**

Franz Mair Strasse 47
2232 Deutsch Wagram, Austria
Tel.: +43 2247 511 08
Fax: +43 2247 511 08 9
e-mail: a.thoby@distelverein.at
web: www.distelverein.at
Kontaktní osoba: Astrid THOBY

BOSNA A HERCEGOVINA**Center for Environmentally Sustainable Development (CESD)**

Stjepana Tomica 1
71 000 Sarajevo, Bosnia a Hercegovina
Tel.: +387 33 212 466
Fax: +387 33 207 949
e-mail: vildan.mulagic@heis.com.ba
Kontaktní osoba: Vildan MULAGIC

BULHARSKO**Centre for Environmental Information & Education (CEIE)**

67 Tsanko Tserkovski Str./3, fl. 2, apt. 3
1421 Sofia, Bulgaria
Tel./fax: +359 2 8669047
e-mail: ceie@ceie.org
web: www.ceie.org
Kontaktní osoba: Milena DIMITROVA

CHORVATSKO**Zeleni Osijek**

Opatijska 26 f (zgrada Konzuma, Jug 2)
31000 Osijek, Croatia
Tel.: +385 31 565 180
Fax: +385 31 565 182
e-mail: zeleni-osijek@os.t-com.hr
web: http://www.zeleni-osijek.hr
Kontaktní osoba: Dinko PESIC

CZECH REPUBLIC**Unie pro řeku Moravu**

Hrubá Voda 10
783 61 Hlubočky, Česká republika
Tel.: +420 549 497 603
e-mail: krejcilukas@atlas.cz
web: http://www.uprm.cz
Kontaktní osoba: Lukáš KREJČÍ

NĚMECKO**Bund Naturschutz in Bayern**

e.V.Pettenkofenstrasse 10a/I
80336 Munchen, Germany

Tel.: +49 89 548298 63
Fax: +49 89 548298 18
web: http://www.bund-naturschutz.de
Kontaktní osoba: Christine MARGRAF
e-mail: christine.margraf@bund-naturschutz.de
Kontaktní osoba: Gerhard NAGL
e-mail: gerhard.nagl@donaufluss.de

MAĎARSKO**BITE Baja Youth Nature Protection Society**

Petőfi sziget 11
H – 6500 Baja, Hungary
Tel.: +36 30 2992 307
Fax: +36 79 525 163
e-mail: bitebaja@gmail.com
web: http://bite.baja.hu
Kontaktní osoba: Enikő Anna TAMÁS

MOLDÁVIE**Ecological Movement of Moldova (MEM)**

Serghei Lazo St. no. 13
2004 MD Chisinau, Republic of Moldova
Tel.: + 373 22 237423
Fax: + 373 22 232408
e-mail: renitsa@yahoo.com
web: www.mem.md
Kontaktní osoba: Lucian RENITSA

ČERNÁ HORA**Friends of the Tara River Society**

Ulica Svetog save 37, p.b. 31
84220 Žabljak, Montenegro
Tel./fax: + 382 89 361 115
e-mail: tarafriends@cg.yu
Kontaktní osoba: Miroslav SLJIVANČANIN

RUMUNSKO**Eco Counselling Center Galati**

Str. Basarabiei nr. 2
800201 Galati, Romania
Tel.: +40 236 499 957
Fax: +40 236 312 331
e-mail: eco@cceg.ro
web: http://www.cceg.ro
Kontaktní osoba: Petruta MOISI

SRBSKO**Danube Environmental Forum Serbia**

Andricev venac 2,
11 000 Beograd, (Planinarski savez), Serbia
Tel./fax: +381 11 32 31 374
e-mail: defyu@Eunet.yu; mbartula@eunet.yu
web: http://www.defyu.org.yu
Kontaktní osoba: Mirjana BARTULA

SLOVENSKO**DAPHNE - Institute of Applied Ecology**

Podunajska 24
821 06 Bratislava, Slovakia
Tel.: +421 2 455 240 19

Fax: +421 2 455 240 19
e-mail: janak@daphne.sk
web: www.daphne.sk
Kontaktní osoba: Milan JANÁK

SLOVINSKO**Society for Bird Research and Nature Protection (DPPVN)**

Ptujska c. 91
SI-2327 Race, Slovenia
Tel.: +386 041 699 268
Fax: +386 01 754 9379
e-mail: milan.vogrin@guest.arnes.si
web: www.dppvn.eu
Kontaktní osoba: Milan VOGRIN

UKRAJINA**The Western Center of the Ukrainian Branch of the World Laboratory**

4 Mateyko St.
290000, Lviv, Ukraine
Tel./Fax: +38 0322 353 384
e-mail: network@lviv.farlep.net
Kontaktní osoba: Petro HRYTSYSHYN

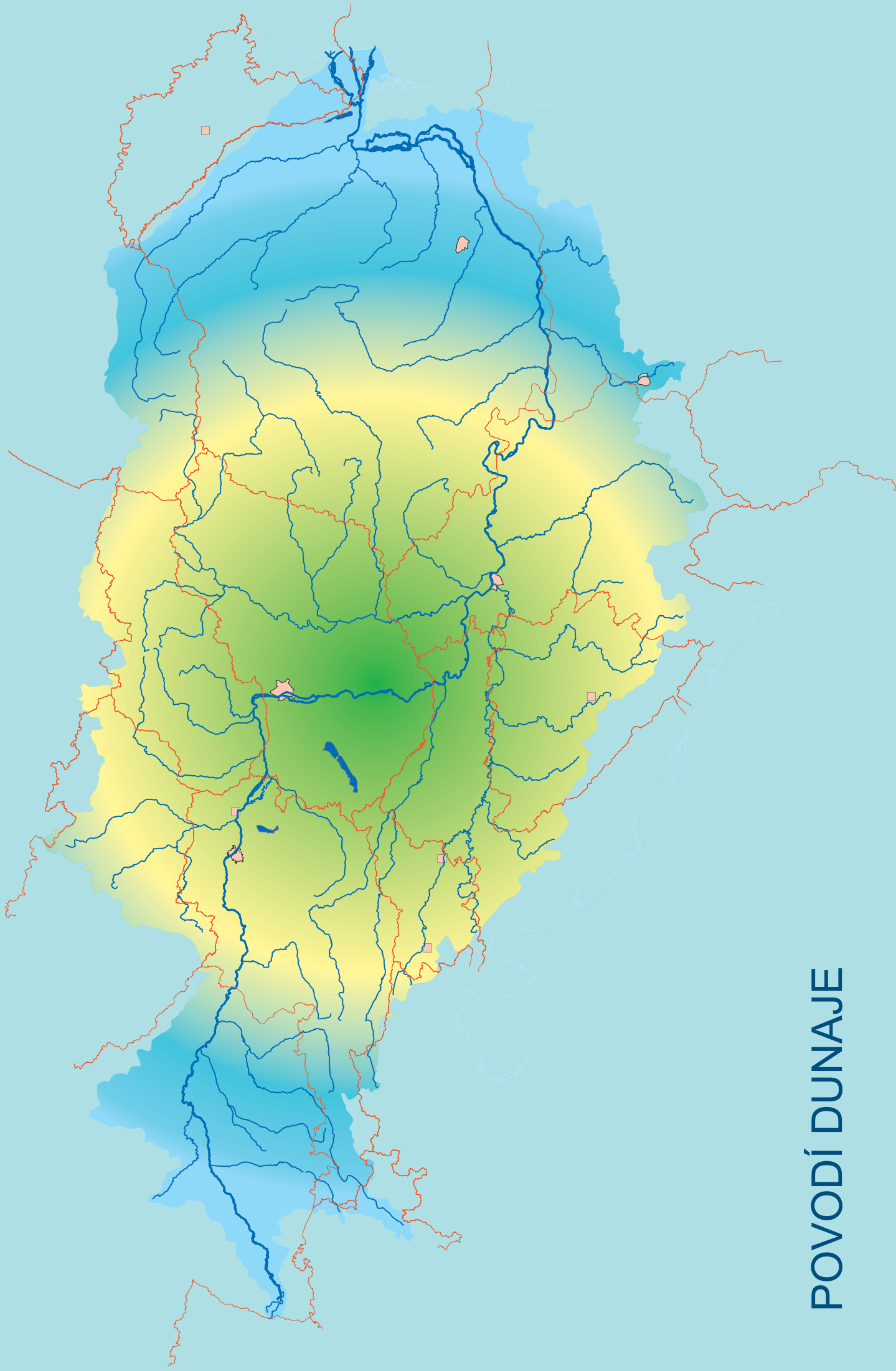
Jak můžete přispět do Bulletinu DEF?

Do bulletinu prosím posílejte pouze články o akcích či událostech, které již proběhly. Nezapomeňte popsat, kdy a kde se akce konala, a kdo se účastnil. Nepište o vašich budoucích plánech. Pro článek se pokuste vymyslet atraktivní nadpis. Příspěvky by měly být napsané v angličtině a délka by neměla přesáhnout 200 – 300 slov. Dobré je k článkům připojit obrázky a internetové odkazy. Fotografie by měly být pokud možno v elektronické podobě ve formátu jpg. Články posílejte přímo editorovi Bulletinu DEF na e-mailovou adresu milan.vogrin@guest.arnes.si nebo můžete články konzultovat s Unií pro řeku Moravu na e-mailu info@uprm.cz. Nezapomeňte uvést svoje kontaktní údaje.

Unie pro řeku Moravu, občanské sdružení
Hrubá Voda 10
783 61 Hlubočky
IČO: 60552417
Telefon: 585 204 495, 549 497 603
Mobil: 731 058 206, 777 853 298
email: info@uprm.cz, hruba.voda@centrum.cz
web: www.uprm.cz

Banka: Česká spořitelna a.s., č.ú.: 1345338319/0800

POVODÍ DUNAJE